

KNIHOVNY NA JESENICKU

Jana Horáčková

Úvod

Zákonem číslo 108/1995 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon číslo 36/1960 Sb., o územním členění státu, ve znění pozdějších změn a doplňků, byl schválen ke dni 1.1.1996 vznik okresu Jeseník. Starý okres zanikl v roce 1960. Jesenícko bylo od roku 1960 součástí okresu Šumperk, Zlatohorsko patřilo do okresu Bruntál. Na území nového okresu žije asi 43.000 obyvatel. Knihovnické služby pro ně zajišťuje 26 knihoven.

Zřízení Knihovny Vincence Priessnitze v Jeseníku

Rozhodnutím Okresního úřadu v Jeseníku byla, podle paragrafu 31 zákona číslo 576/1990 Sb. a zákona číslo 425/1990 Sb. o okresních úřadech, zřízena Knihovna Vincence Priessnitze v Jeseníku, jako příspěvková organizace. Dřívější Městská knihovna v Jeseníku k 1.1.1996 změnila název. S okresními knihovnami v Bruntále a Šumperku byly uzavřeny delimitační dohody o předání movitého majetku, provozně pracovní agendy a knihovnických fondů. Knihovna Vincence Priessnitze v Jeseníku plní funkci okresní knihovny. Okres je rozdělen do pěti středisek. Městská knihovna Javorník má 5 poboček, Knihovna V. Priessnitze v Jeseníku 3 velké pobočky v obcích se dvěma tisíci obyvatel. Místní knihovna Mikulovice má 5 poboček, Městská knihovna ve Zlatých Horách pobočky nemá. Středisková knihovna v Žulové má poboček 8. V celém okrese pracuje 14 profesionálních knihovnic + 1 ekonom = 15 stálých zaměstnanců. Na pobočkách zaměstnáváme 23 externích pracovníků na dohody o pracovní činnosti. Ředitelka je zařazena do platové třídy číslo 9, ekonom má 8, katalogizátorka a vedoucí střediskových knihoven jsou v 6. platové třídě, knihovnice, které pracují většinou na půl úvazku, jsou zařazeny do 4. platové třídy. Dobrovolní knihovníci půjčují celkem 6.240 hodin. Za jednu hodinu dostávají 16,40 Kč s výplatním termínem jednou za čtvrt roku. Na mzdy vyčerpáme asi 1.130 000 Kč z okresního rozpočtu /mzdy stálým zaměstnancům, dobrovolným knihovníkům + odvody zdravotního a sociálního pojištění./

Na nákup knih a časopisů je určeno v rozpočtu 600 000 Kč. Při stanovování limitu na nákup knihovního fondu pro jednotlivá střediska jsme použili systém

zavedený v Okresní knihovně v Šumperku. Polovina rozpočtu se dělí počtem obyvatel ve středisku, druhá polovina se vypočítá podle počtu čtenářů. 55 000 jsme investovali na pořízení počítače a tiskárny k vedení ekonomické a mzdové agendy. Knihovna V. Priessnitzze pořizuje pro celý okres knihovnické tiskopisy, obalovou techniku, hradí poštovné, spoje, cestovné a stravné zaměstnanců. Nemáme služební auto, proto k rozvozu knihovního fondu používáme soukromá vozidla a majitelům proplácíme zákonem stanovenou finanční náhradu. Celkový rozpočet pro knihovny na rok 1996 je 2 900 000 Kč.

Knihovní fondy

K 1.1.1996, po delimitaci, měly knihovny okresu Jeseník v evidenci 133.267 knih. Z toho Javorník 18.800, Jeseník 53.660, Mikulovice 15.242, Zlaté Hory 16.878 a Žulová 28.687. Za první pololetí roku 1996 jsme nakoupili a knihovnický zpracovali 2.382 svazků. Je to o 742 svazků více než v prvním pololetí roku 1995. 2.136 knih jsme koupili z rozpočtu Knihovny V. Priessnitzze v Jeseníku, 246 svazků jsme získali darem od obecních úřadů, Městského úřadu v Jeseníku a část od soukromých osob. Odepsali jsme 706 svazků opotřebované, zastaralé a nedobytné literatury. Knihovna V. Priessnitzze zajišťuje katalogizaci pro celý okres. Využíváme katalogizaci Moravské zemské knihovny v Brně, ostatní knihy katalogizujeme sami. Budujeme lístkové katalogy. V Jeseníku katalog generální, čtenářský jmenný, názvový, systematický a předmětový. Střediskové knihovny doplňují katalogy generální, čtenářský jmenný, názvový a systematický. Velké pobočky mají katalog jmenný, názvový a systematický, malé pobočky pouze jmenný a názvový. Odebíráme asi 80 titulů novin a časopisů. Časopisy půjčujeme absenčně, protože nemáme čítárnu. Příruční knihovnu doplňujeme nově vydávanými encyklopediemi. Knihy z příruční knihovny půjčujeme prezenčně. Pro potřeby BIS budujeme lístkové kartotéky. Hlavně se zaměřujeme na informace z našeho regionu. Od roku 1992 mají čtenáři k dispozici Sbírky zákonů České republiky.

Výsledky činnosti knihoven za první pololetí roku 1996

Celkový počet výpůjček 137 166 představuje 51,76% plánu na rok 1996. Zaregistrováno bylo 4 300 čtenářů. Knihovny zaznamenaly proti první polovině roku 1995 nepatrný pokles čtenářů, ale zvýšil se počet návštěvníků. Celkem jsme uspořádali 114 kolektivních akcí. Jsou to hlavně lekce informatiky a besedy pro žáky základních škol. Na pokles kolektivních akcí měla vliv velká nemocnost pracovníků knihoven, ale i nová koncepce vyučování na školách. Zájem vyučujících se podstatně snížil.

Do místních knihoven jsme zavezli 87 souborů knih, ve kterých byl 1 541 svazek. Jedná se hlavně o desetisvazkové cirkulační soubory novinek, které na místních knihovnách zůstávají šest až deset měsíců. Populárně naučnou

literaturu pro mládež kupujeme pro všechny pobočky na stálo. Knihy získané z darů obecních a městských úřadů zůstávají v kmenovém fondu knihovny, která dar dostala; nejsou zařazovány do cirkulačních souborů.

Od čtenářů jsme v prvním pololetí 1996 vybrali 99 181 Kč. Jedná se o registrační poplatky, poplatky z prodlení (upomínky I. - 10 Kč, II. - 15 Kč, za III. upomínku vybíráme 20 Kč), prodej opotřebovaných vyřazených knih a poplatky za kopírování. Za ztracenou knihu vybíráme její pořizovací cenu + 20 Kč manipulační poplatek. Při registraci platí děti, studenti a důchodci ve střediskových knihovnách 20 Kč, jednorázová výpůjčka stojí 5 Kč, ostatní čtenáři platí 40 Kč. Místní knihovny vybírají poplatky poloviční = 10 a 20 Kč za kalendářní rok.

Závěr

Okresní úřad v Jeseníku zatím neuvažuje o zrušení naší nové organizace. Všichni si přejeme co nejdéle zachovat systém okresní knihovny a k ní připojených střediskových knihoven.

Na rok 1997 jsme předložili požadavek na 120.000 Kč na vybavení knihovny kopírovací a počítačovou technikou. Chceme koupit Knihovnický počítačový systém /KP SYS/ Ing. Václava Trunce a Ing. Petra Štefana z Pardubic. Využijeme dobrých zkušeností, které s tímto systémem mají naše sousední Okresní knihovny v Bruntále a Šumperku. Postupně převedeme provoz knihovny na počítač.

Náš okres navštěvují turisté a knihovny by měly být schopny podat kvalitní informace. Prvním krokem je instalace počítače v Místní knihovně v Žulové. Počítač je napojen na Městské informační centrum v Jeseníku. MIC soustřeďuje informace o historii i současnosti našeho okresu. Počítač bude sloužit obyvatelům i návštěvníkům Žulovska. Byli bychom rádi, kdyby tuto možnost měli návštěvníci všech větších knihoven v našem regionu.

Střediskové knihovny mají pro svoji činnost dostatečné prostory, ale Knihovna Vincence Priessnitze v Jeseníku má místa málo. Věříme, že se někdy přestěhujeme do většího objektu, kde by byla studovna, čítárna, hudební oddělení, samostatná místnost na pořádání kolektivních akcí a více místa na knihy ve volném výběru i ve skladu.

V brzké době chceme rozšířit půjčovní dobu ze čtyř na pět dnů v týdnu. Doufáme, že se nám většina plánů podaří realizovat.